

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 436/2018-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. decembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Svrčekom, Dončova 1443/5, Ružomberok, vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva na obhajobu podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tdo 31/2018 z 27. septembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. novembra 2018 doručená sťažnosť [REDAKČIA]

(ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a práva na obhajobu podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Tdo 31/2018 z 27. septembra 2018 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“).

2. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že *„bol rozsudkom Okresného súdu Prešov spis. zn. 41T/90/2010 zo 16.2.2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove spis. zn. 6To/8/2012 z 5.6.2012 uznaný za vinného zo spáchania obzvlášť závažného zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a), b) a ods. 3 písm. b) Trestného zákona v spolupáchateľstve v štádiu pokusu a zo spáchania prečinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona v spolupáchateľstve, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere osemnásť rokov.*

Keďže tento trest bol sťažovateľovi uložený podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona účinného pred vyhlásením nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky spis. zn. PL. ÚS 106/2011 z 28.11.2012, bola uznesením Okresného súdu Prešov spis. zn. 33Nt/9/2015 z 8.12.2016 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove spis. zn. 1Tos/6/2017 z 19.4.2017 povolená obnova konania a bol zrušený výrok o treste uložený vyššie uvedenými rozsudkami.

Následne Okresný súd Prešov pri nezmenenom výroku o vine rozsudkom spis. zn. 41T/90/2010 z 28.6.2017 podľa § 189 ods. 3 Trestného zákona v spojení s § 38 ods. 2 Trestného zákona, § 41 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona a pri neexistencii poľahčujúcich ani priťažujúcich okolností uložil sťažovateľovi úhrnný trest odňatia slobody vo výmere jedenásť rokov a šesť mesiacov. Na odvolanie prokurátora Krajský súd v Prešove rozsudkom č. k. 5To/33/2017-2352 z 20.9.2017 prvostupňový rozsudok zrušil a sťažovateľovi uložil podľa § 189 ods. 3 Trestného zákona s použitím § 41 ods. 2, § 38 ods. 4, § 37 písm. m) Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere trinásť

rokov a šesť mesiacov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia. Odvolací súd zároveň zamietol odvolanie sťažovateľa.

Na dovolanie sťažovateľa Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom spis. zn. 5 Tdo 31/2018 z 27.9.2018 rozhodol, že rozsudkom Krajského súdu v Prešove spis. zn. 5To/33/2017 z 20.9.2017 a konaním, ktoré mu predchádzalo, bol z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku porušený zákon v ustanoveniach § 3 ods. 3, ods. 4 zákona č. 757/2004 Z. z. v spojení s § 397 ods. 2 Trestného poriadku per analogiam v neprospech sťažovateľa. Dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a prikázal Krajskému súdu v Prešove, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol. Dovolací súd ďalej zobral sťažovateľa do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku a nenahradil väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka...“.

3. Podstatou sťažnostných námietok sťažovateľa smerujúcich proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu je, že najvyšší súd neakceptoval ním uplatnený ďalší dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia). Tento dovolací dôvod videl sťažovateľ v tom, že odvolací súd mu nepriznal poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. l) Trestného zákona (priznanie k spáchaniu trestného činu a jeho úprimné oľutovanie, ku ktorému došlo na pojednávaní pred odvolacím súdom v obnovenom trestnom konaní) a pripočítal mu priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. m) Trestného zákona (predchádzajúce odsúdenie za trestný čin). Zároveň sťažovateľ namieta aj nedôvodnosť rozhodnutia najvyššieho súdu o vzatí do väzby, resp. jej nenahradenie dohľadom probačného a mediačného úradníka

4. Sťažovateľ nesúhlasí s názorom najvyššieho súdu, keď tento zhodne s Krajským súdom v Prešove priznanie sťažovateľa a oľutovanie skutku v obnovenom konaní nepovažoval za skutočnosť, ktorú by bolo možné zohľadniť ako poľahčujúcu okolnosť, dôvodiac, že v obnovenom konaní sa už nerozhodovalo o vine či nevine sťažovateľa, ale len o jeho treste (a aj to len z pohľadu aplikácie protiústavnej asperačnej zásady), a preto sa sťažovateľ ani nemohol právne relevantným spôsobom k skutku dodatočne priznať.

V opačnom prípade podľa najvyššieho súdu by bolo potrebné pripustiť záver, podľa ktorého by priznanie a úprimná ľútosť páchatel'a po právoplatnom odsudzujúcom rozsudku mohli privodiť odlišné rozhodnutie vo veci, a teda by boli dôvodom na povolenie obnovy konania.

5. Sťažovateľ dôvody svojho nesúhlasu so závermi najvyššieho súdu týkajúcimi sa nezohľadnenia jeho priznania ako poľahčujúcej okolnosti argumentačne vymedzil takto: *„Priznanie sa k spáchaniu skutku a jeho úprimné oľutovanie nemá vplyv iba na posúdenie viny obvineného, ale aj na uloženie trestu. Vyplýva to zo systematického začlenenia tohto inštitútu medzi poľahčujúce okolnosti, ktoré sú zaradené do druhej hlavy prvej časti Trestného zákona (sankcie). Je teda zrejmé, že túto otázku možno riešiť aj v prípade, ak bolo o vine už právoplatne rozhodnuté, ale o treste ešte nie, čo bol aj prípad sťažovateľa po právoplatnom povolení obnovy konania. Osobitne to navyše platí v tomto prípade, keď bol sťažovateľ uznaný za vinného zo súdeného skutku aj bez priznania k jeho spáchaniu. V jeho prípade tak priznanie v štádiu rozhodovania výlučne o treste nemohlo privodiť iné rozhodnutie o vine. Obvinený má podľa § 34 ods. 1 Trestného poriadku právo od začiatku konania proti svojej osobe vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu. Vyjadrenie sa k všetkým skutočnostiam, ktoré sa obvinenému kladú za vinu, znamená aj možnosť sa k spáchaniu skutku priznať a oľutovať ho, čo vedie k právnym následkom, s ktorými trestnoprávne normy takéto priznanie a oľutovanie spájajú. Toto právo obvineného má i ústavnoprávny rozmer, keď podľa článku 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu. Obdobne podľa článku 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý, kto je obvinený z trestného činu, má právo obhajovať sa osobne alebo s pomocou obhajcu podľa vlastného výberu. Za súčasť práva na obhajobu treba považovať aj možnosť sa k spáchaniu skutku priznať a oľutovať ho, keďže aj to je spôsob obhajoby, ktorý si obvinený môže slobodne zvoliť. Preto najvyšší súd, keď odmietol sťažovateľovi uznať právne účinky jeho priznania a úprimného oľutovania v podobe poľahčujúcej okolnosti, čo má vplyv na trestnú sadzbu, porušil právo sťažovateľa na obhajobu podľa článku 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“*

6. Sťažovateľ taktiež nesúhlasil so závermi najvyššieho súdu, keď tento nezistil dovolací dôvod v tom, že odvolací súd sťažovateľovi pri určení trestu pripočítal predchádzajúce odsúdenie ako priťažujúcu okolnosť. Uvedené závery najvyšší súd zhrnul takto: „*V prípade priťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. m) Tr. zák. platí, že na predchádzajúcu trestnú činnosť obvineného súdy prihliadnu, ak odsúdenie nebolo zahladené; iba v prípade, že to vo vzťahu k prejednávánemu skutku umožňuje povaha predchádzajúceho odsúdenia, súd na túto okolnosť prihliadnuť nemusí. Pokiaľ ide o obvineného [REDAKOVANÉ] tento bol (okrem ostatných štyroch odsúdení, ktoré mu boli medzičasom zahladené) rozsudkom Okresného súdu Kežmarok z 20. júna 1997, spis zn. 2 T 61/97, uznaný vinným (okrem iného) za trestný čin krádeže vlámaním podľa § 247 ods. 1 písm. b), ods. 3 písm. c) zákona č. 140/1961 Zb. a trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 221 ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb. a rozsudkom toho istého súdu z 15. decembra 2008, sp. zn. 1 T 2/2003 (správne má byť 1 T 52/2003), aj za trestný čin vydierania podľa § 235 ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb. Ak sa teda obvinený v minulosti opakovane dopúšťal úmyselnej trestnej činnosti vrátane tej, ktorá je predmetom tohto konania (špeciálna recidíva), nebol dôvod, aby na túto okolnosť súd neprihliadol.*“

7. Sťažovateľ vo vzťahu k pripočítaniu priťažujúcej okolnosti uviedol: „*Skutky, ktoré sú predmetom trestného konania, boli spáchané v septembri 2008. V priebehu konania bolo vydaných viacero rozhodnutí všeobecných súdov, avšak po 27. septembri 2018, teda po desiatich rokoch od spáchania skutku, nebolo konania právoplatne ukončené, pričom to bolo z dôvodov na strane súdov (štátu)... Ani za vyše desať rokov od spáchania skutku nebol štát kvôli porušeniam ústavy aj zákonov schopný právoplatne ukončiť trestné konanie vedené voči sťažovateľovi. To treba považovať za závažné porušenie práva sťažovateľa na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd či bez zbytočných prieťahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Napriek tomu najvyšší súd nepristúpil ku kompenzácii porušenia tohto práva sťažovateľa, ako to vo svojej judikatúre pripúšťajú Európsky súd pre ľudské práva, ústavný súd aj sám najvyšší súd... Táto kompenzácia znamená využitie prostriedkov trestného práva na zmiernenie neprimeranej tvrdosti aplikácie trestnoprávných noriem*

v dôsledku porušenia práva na prerokovanie veci obvineného bez zbytočných prieťahov (v primeranej lehote)... Trestnoprávnou normou, ktorá umožňovala najvyššiemu súdu kompenzáciu porušenia práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (v primeranej lehote), bola práve norma obsiahnutá v § 37 písm. m) Trestného zákona, ktorá umožňuje súdu na predchádzajúce odsúdenie neprihliadať, prípadne mohol v odôvodnení rozsudku vysloviť názor, že vzhľadom na porušenie práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov prichádza do úvahy mimoriadne zníženie trestu podľa § 39 Trestného zákona.“

8. K namietanému nezákonnému vzatiu do väzby napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu sťažovateľ opätovne zdôrazňuje porušenie svojho práva na prerokovanie jeho veci v primeranej lehote neprimeranou dĺžkou trestného konania a opomenutie najvyššieho súdu uvedené zohľadniť pri rozhodovaní o väzbe (či už nevzatím sťažovateľa do väzby alebo nahradením väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka alebo nariadením kontroly sťažovateľa zariadením na určenie polohy kontrolovanej osoby). Ďalšie dôvody porušenia jeho práv rozhodnutím o jeho väzbe videl v tom, že „*najvyšší súd mal najprv rozhodnúť o jeho dovolaní a až následne vykonať dokazovanie ohľadom existencie dôvodov väzby. V čase pred vyhlásením zrušujúceho rozsudku najvyššieho súdu nebolo možné skúmať dôvody väzby sťažovateľa, keďže ten vykonával právoplatne uložený trest odňatia slobody. Až po jeho zrušení mohol najvyšší súd pristúpiť k skúmaniu, či sú dané dôvody väzby...*

... o jeho väzbe rozhodoval dňa 8.12.2016 Okresný súd Prešov v nezákonnom zložení, keďže rozhodovania sa zúčastnila aj sudkyňa [REDAKOVANÉ] (spis. zn. 33Nt/9/2015). Keďže tá istá sudkyňa rozhodovala aj na verejnom zasadnutí dňa 12.11.2010 v pôvodnom konaní vedenom pod spis. zn. 41T/90/2010, nemohla rozhodovať o návrhu na povolenie obnovy konania ani o väzbe. V dôsledku toho bolo väzba, ktorú sťažovateľ vykonával od decembra 2016 do septembra 2017, nezákonná, čím bolo porušené právo sťažovateľa podľa článku 17 ods. 1, 2 a 5, ako aj článku 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky...

Zároveň vo vzťahu k existencii dôvodov väzby najvyšší súd vychádzal zo stavu, ktorý tu bol pred prvotným vzatím sťažovateľa do väzby (1.2.2010), teda pred skoro deviatimi

rokmi. Ide o príliš dlhý čas na to, aby z predchádzajúceho stavu mohol súd vyvodit' existenciu dôvodov väzby, pokiaľ k týmto dôvodom nepristúpili ďalšie dôvody, ktoré sú časovo bližšie rozhodovaniu o väzbe (napríklad nejaká zachytená komunikácia sťažovateľa z výkonu trestu odňatia slobody o jeho úmysle ujsť v prípade prepustenia na slobodu)...“.

9. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„Rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky spis. zn. 5 Tdo 31/2018 z 27.9.2018 boli porušené základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa článku 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo sťažovateľa nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa článku 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa článku 48 ods. 2 Slovenskej republiky a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základné právo sťažovateľa na obhajobu podľa článku 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky spis. zn. 5 Tdo 31/2018 z 27.9.2018 sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania výške 325,42 €.“

II.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

13. Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa a skúmal, či nie sú dané dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

14. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

15. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a tiež by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

16. Ústavný súd zvyrazňuje, že súčasťou práva na spravodlivé konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04).

17. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom rozsudku najvyššieho súdu konštatuje, že argumentácia sťažovateľa nie je spôsobilá spochybniť ich ústavnú udržateľnosť, a nezistil, že by posudzované rozhodnutie najvyššieho súdu bolo svojvoľné alebo v zjavnom vzájomnom rozpore či urobené v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou, či nedostatočne odôvodnené, a tým mohlo zakladať dôvod na zásah ústavného súdu v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy.

18. Ak sťažovateľ namieta podľa neho nesprávne závery najvyššieho súdu pri vysporiadaní sa s jeho dovolacími argumentmi, ústavný súd v celom rozsahu odkazuje na odôvodnenie rozsudku najvyššieho súdu vo vzťahu k neakceptovaniu danosti dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (uplatneného pre nezohľadnenie priznania ako poľahčujúcej okolnosti a pre pričítanie priťažujúcej okolnosti pre predchádzajúce odsúdenie), citované aj sťažovateľom v jeho sťažnosti, z ktorého je zrejmé, že najvyšší súd ústavne akceptovateľným spôsobom sťažovateľom koncipované dovolacie argumenty nevyhodnotil ako spôsobilé naplniť sťažovateľom označený dovolací dôvod.

Preto sťažnostné argumenty o nesprávnych záveroch najvyššieho súdu v tejto časti napadnutého rozsudku nie sú spôsobilé založiť možnosť namietaného porušenia sťažovateľom označených práv napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, čím je daný dôvod na odmietnutie sťažnosti v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

19. Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť aj z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06). Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané.

20. Z namietaného rozsudku najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu vyplýva, že zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, čo znamená, že v danom prípade nejde o konečné rozhodnutie vo veci sťažovateľa. Preto v súlade s princípom subsidiarity právomoci ústavného súdu a zásady minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov je vo vzťahu k napadnutému rozsudku najvyššieho súdu v časti rozhodovania o dovolaní sťažovateľa daný aj dôvod na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

21. Pokiaľ sťažovateľ v ostatnej časti sťažnosti namietal porušenie svojich práv jeho vzatím do väzby napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, ústavný súd považuje za potrebné poukázať na to, že jeho právomoc je vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach daná len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby (alebo je vo väzbe), bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval súd, obvinený bol do väzby vzatý pre konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú obavu vyjadrenú v § 71 ods. 1 písm. a) až c) Trestného poriadku alebo okolnosti uvedené v odseku 2 tohto ustanovenia, a osoba bola vzatá a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby (II. ÚS 76/02). Úlohou ústavného súdu je tiež sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd (III. ÚS 271/07, II. ÚS 465/2011). Ústavný súd preto nemôže zasahovať do skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ak ich z danej perspektívy možno pokladať za udržateľné.

22. Ústavný súd stabilne k obsahu a podstate základného práva na osobnú slobodu, ktorého porušenie sťažovateľ namieta, tiež uvádza, že každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné s účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (m. m. II. ÚS 55/98, I. ÚS 177/03, III. ÚS 7/00). Požiadavka obsiahnutá v tomto článku sa nemôže definovať in abstracto, ale musí sa posúdiť podľa okolností každej veci vrátane toho, čo v sťažnosti sťažovateľ uviedol (I. ÚS 109/03). Ústavný súd preto v prípade čl. 17 ústavy môže a musí uplatniť určitú revíziu právomoc, avšak bez toho, aby sám hodnotil skutočnosti, ktoré viedli všeobecný súd k tomu, že uprednostnil určité rozhodnutie pred iným. Jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, s ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách, nie však konať ako všeobecný súd tretej alebo štvrtej inštancie; takéto konanie by bolo porušením obmedzenia,

ktoré vyplýva z rozdelenia ústavnej ochrany základných práv alebo slobôd medzi všeobecné súdy a ústavný súd v čl. 127 ods. 1 ústavy (I. ÚS 165/02).

23. Ústavný súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach zdôraznil, že jeho právomoc na rozhodovanie vo väzobných veciach predpokladá výlučne skúmanie toho, či sa v konaní pred väzobnými súdmi dodržali ústavno-procesné princípy takého obmedzenia osobnej slobody, akým je väzba obvineného (II. ÚS 76/02, IV. ÚS 83/03, IV. ÚS 171/03).

24. V relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyšší súd uviedol, že *«Pokial' ide o výroky IV. a V., ktorými bol obvinený [REDAKOVANÉ] vzatý do väzby, resp. táto nebola nahradená dohľadom probačného a mediačného úradníka, najvyšší súd uvádza, že o dôvodnosti trestného stíhania neexistujú pochybnosti, nakoľko obnova konania bola povolená len v rozsahu výroku o treste. Je teda zrejme, že skutky popísané v rozsudku sa stali, majú znaky trestných činov a spáchal ich obvinený.*

Vo vzťahu k existencii väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Tr. Por. Už nemožno (tak, ako tomu bolo v skorších väzobných rozhodnutiach) poukazovať na hrozbu vysokého trestu, nakoľko obvinený sa vo väzbe, resp. vo výkone trestu nachádza nepretržite od 1. februára 2010, t. j. do dnešného dňa má vykonaných cca 8,5 roka. S poukazom na § 391 ods. 2 Tr. Por., podľa ktorého mu v novom konaní nemôže byť uložený prísnejší trest ako ten, ktorý mu bol uložený napadnutým rozsudkom (vo výmere 13 rokov a 6 mesiacov), je zrejme, že obvinený si „dovykoná“ maximálne 5 rokov (pozn. podmienené prepustenie podľa § 67 ods. 1 Tr. zák. pripadá do úvahy po cca 1,5 roku ďalšieho výkonu trestu). Na druhej strane, je pravdou, že obvinený po spáchaní skutku ušiel do Nemecka (kde má mať sestru) a ani po svojom návrate sa nezdržiaval v mieste svojho bydliska, ale u svojich známych v Poprade. Z týchto dôvodov, berúc pri tom do úvahy dolnú hranicu trestnej sadzby (vo výmere 13 rokov a 4 mesiacov), dospel súd k záveru, že u obvineného [REDAKOVANÉ] naďalej pretrváva dôvod tzv. útekovej väzby.

K väzobnému dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por. najvyšší súd uvádza, že tento je daný s ohľadom na osobu obvineného, ktorý bol už v minulosti opakovane trestaný za úmyselnú trestnú činnosť, vrátane trestnej činnosti, ktorá je predmetom tohto konania.

Pokiaľ ide o možnosť nahradenia väzby probačným a mediačným úradníkom, najvyšší súd poukazuje na § 80 ods. 2 Tr. por., podľa ktorého možno takýto postup u osoby stihanej pre obzvlášť závažný zločin odôvodniť len výnimočnými okolnosťami prípadu; takéto okolnosti súd nezistil.».

25. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 141/04, III. ÚS 417/2011), ktorá korešponduje s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, vyplýva, že v prípade rozhodovania o vzatí do väzby musia byť splnené tieto podmienky: po formálnej stránke musí existovať uznesenie o vznesení obvinenia, po materiálnej stránke musia existovať skutočnosti osvedčujúce kvalifikované podozrenie, že sa obvinený trestného činu, ktorý sa mu v uznesení o vznesení obvinenia kladie za vinu, dopustil. Napokon musí existovať niektorý z väzobných dôvodov uvedených v ustanovení § 71 Trestného poriadku.

26. Z citovanej časti napadnutého rozsudku najvyššieho súdu vyplýva, že presvedčivo odôvodnil svoje rozhodnutie o obmedzení osobnej slobody sťažovateľa, príslušné ustanovenia Trestného poriadku podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval ústavne konformným spôsobom a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Preto vo vzťahu k tejto časti sťažnosti je daný dôvod na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

27. Pokiaľ sťažovateľ namieta porušenie svojich práv rozhodnutím najvyššieho súdu o jeho väzbe v príčinnej súvislosti s tvrdením, že o jeho skoršej väzbe „rozhodoval dňa 8.12.2016 Okresný súd Prešov v nezákonnom zložení, keďže rozhodovania sa zúčastnila aj sudkyňa [REDAKOVANÉ] (spis. zn. 33Nt/9/2015). Keďže tá istá sudkyňa rozhodovala aj na verejnom zasadnutí dňa 12.11.2010 v pôvodnom konaní vedenom pod spis. zn. 41T/90/2010, nemohla rozhodovať o návrhu na povolenie obnovy konania ani o väzbe. V dôsledku toho bolo väzba, ktorú sťažovateľ vykonával od decembra 2016 do septembra 2017, nezákonná, čím bolo porušené právo sťažovateľa podľa článku 17 ods. 1, 2 a 5, ako aj článku 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky...“, ústavný súd odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, ktorý sa s predmetnou námietkou sťažovateľa

vysporiadal a jeho dôvody sa v plnom rozsahu vzťahujú aj na možnosť posúdenia tejto námietky ústavným súdom. Ak sťažovateľ túto námietku neuplatnil v rámci jemu dostupných opravných prostriedkov, ako to vyplýva z dôvodov uvedených v napadnutom rozsudku, nemôže byť v právomoci ústavného súdu jej preskúmavanie v súvislosti s iným neskorším rozhodovaním o väzbe sťažovateľa rozsudkom najvyššieho súdu. Preto vo vzťahu k tejto časti sťažnosti je daný dôvod na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

28. Sťažovateľ namieta aj porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu. Ústavný súd konštatuje, že ak sťažovateľ v petite sťažnosti namieta porušenie týchto práv v príčinnej súvislosti s napadnutým rozsudkom dovolacieho súdu, a nie jeho postupom eventuálne postupom ostatných konajúcich súdov v jeho trestnej veci, takto formulovaný petit, ktorým je ústavný súd viazaný, pôsobí nedostatočne a neurčito, vytvára priestor pre dohady a dedukcie, čo sa pri uplatnení námietky o porušení základných práv (pri zastúpení kvalifikovaným právnym zástupcom) v konaní pred ústavným súdom zásadne neakceptuje (m. m. III. ÚS 26/2012, III. ÚS 241/2013, III. ÚS 244/2014). Preto sťažnosť v tejto časti nespĺňa náležitosti kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom ustanovené v § 20 ods. 1 a 4 a § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde a je daný dôvod na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

29. Vzhľadom na to, že sťažnosť ako celok bola odmietnutá, bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa formulovanými v petite jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. decembra 2018